

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA (<i>Krzysztof Narecki</i>)	5
[LONGINUS], O wzniosłości	11
WSTĘP	13
1. Uwagi wprowadzające	13
A. Charakter i atrybucja dzieła	13
B. Czas powstania dzieła	23
2. Ogólna charakterystyka traktatu	26
3. Przedmiot i struktura treściowa traktatu	31
4. Naturalne źródła wzniosłości: zdolność do wielkich myśli i patos	36
A. Zdolność do wielkich myśli — pierwsze źródło wzniosłości	36
B. Wzniosłość emocjonalna i patos jako jej naturalne źródło	38
5. Artystyczne źródła wzniosłości	49
6. Dygresja na temat prawdziwie wielkiej literatury (rozdz. XXXIII-XXXVI)	55
7. Epilog. Przyczyny kryzysu literackiego	62
8. „Wzniosłość” czy „styl wzniosły” — przedmiotem traktatu Anonima?	66
BIBLIOGRAFIA	77
1. Repertoria bibliograficzne	77
2. Wydania	77
3. Przekłady nowożytne	79
4. Komentarze	79
5. Podstawowe opracowania	79
<i>O wzniosłości</i> [PRZEKŁAD]	85
Rozdział I (Wstęp: przedmiot, cel i charakter traktatu)	85
Rozdział II (Natura i sztuka — czynniki wzniosłości)	87
Rozdział III (Fałszywa wzniosłość)	89
Rozdział IV	93

Rozdział V	96
Rozdział VI (Charakterystyczne cechy prawdziwej wzniosłości)	96
Rozdział VII	97
Rozdział VIII (Pięć źródeł wzniosłości. Plan wykładu)	98
Rozdział IX (Pierwsze źródło: zdolność do wielkich myśli)	100
(Drugie przyrodzone źródło wzniosłości — patos)	102
(Porównanie <i>Iliady</i> i <i>Odysei</i>)	104
Rozdział X (Wybór i organizacja motywów patosu)	107
Rozdział XI (Amplifikacja)	110
Rozdział XII	111
(Porównanie Platona, Demostenesa i Cyncerona)	112
Rozdział XIII	113
Rozdział XIV (ciąg dalszy Porównania)	116
Rozdział XV (Wyobrażenia — <i>phantasiai</i>)	117
Rozdział XVI (Figury. Przykład wykorzystania „przysięgi” jako figury przez Demostenesa)	121
Rozdział XVII (Użycie figur a wzniosłość)	123
Rozdział XVIII (Pytania retoryczne)	124
Rozdział XIX (Asyndeton)	125
Rozdział XX (Asyndeton w połączeniu z anaforą)	126
Rozdział XXI (Polysyndeton)	127
Rozdział XXII (Hyperbaton — inwersja)	127
Rozdział XXIII (Zmiany liczby, czasu, przypadków, osób, rodzajów) ..	129
Rozdział XXIV	131
Rozdział XXV („Praesens historicum” — czas teraźniejszy w opowia- daniu o przeszłości)	131
Rozdział XXVI (Użycie osoby drugiej zamiast pierwszej i trzeciej)	132
Rozdział XXVII (Zamiana osób. Przejście z mowy zależnej w mowę wprost)	133
Rozdział XXVIII (Peryfraz)	134
Rozdział XXIX (Niestosowne użycie peryfrazy, podsumowanie wywo- du o figurach)	135
Rozdział XXX (Lexis — wysłowienie, środki językowe)	136
Rozdział XXXI (Użycie języka potocznego)	137
Rozdział XXXII (Metafory)	138
(Dygresja na temat geniuszu i przeciętności twórców)	140
Rozdział XXXIII	140
Rozdział XXXIV	142

Rozdział XXXV	144
Rozdział XXXVI	146
Rozdział XXXVII (Porównania)	147
Rozdział XXXVIII (Hiperbola)	147
Rozdział XXXIX (Kompozycja [słów i zdań] jako piąte źródło wzniosłości)	149
Rozdział XL (Uwznioślająca funkcja periodu)	151
Rozdział XLI (Destrukcyjne dla wzniosłości czynniki: niewłaściwy rytm, siekanina zdań)	153
Rozdział XLII (Przesadna zwięzłość)	154
Rozdział XLIII (Niskie słownictwo)	154
Rozdział XLIV (Przyczyny upadku literatury)	156
Rozdział XLII (Przesadna zwięzłość)	154
[ELIUSZ ARYSTYDES], <i>Sztuka retoryczna I. O stylu politycznym..</i>	161
WSTĘP	163
1. Tytuł, autor i charakter traktatu	163
2. Miejsce traktatu „O stylu politycznym” w ewolucji teorii postaci sty- listycznych	175
3. Postacie stylu w traktacie „O stylu politycznym”	181
- Powaga (σεμνοτης [<i>semnotès</i>])	182
- Surowość (βαρϋτης [<i>barytès</i>])	184
- Obfitość (περιβολή [<i>peribolè</i>])	186
- Wiarygodność (ἀξιοπιστια [<i>axiopistia</i>])	188
- Gwałtowność (σφοδρότης [<i>sphodrotès</i>])	190
- Styl emfatyczny (ἐμφασις [<i>etnphasis</i>])	190
- Styl doskonały (δείνότης [<i>deinotès</i>])	190
- Styl gwałtowny, styl emfatyczny i styl doskonały	190
- Elegancja (επιμέλεια [<i>epimeleia</i>])	193
- Słodycz (γλυκύτης, [<i>glykytès</i>])	193
- Jasność i czystość (σαφήνεια καί καθαρότης [<i>saphèneia kai katha- rotès</i>])	194
- Krótkość i zwięzłość (βραχύτης και συντομία [<i>brachytès kai syntomia</i>])	194
- Powściągliwość (κολασις [<i>kolasis</i>])	194
<i>Sztuka retoryczna I. O stylu politycznym</i> [PRZEKŁAD]	201
Rozdział I. Powaga (Περι σεμνότητος) [§ 1-34]	202
Rozdział II. Surowość (Περι βαρϋητος) [§ 35-47]	212

Rozdział III. Obfitość (Περι περιβλής) [§ 48-88]	216
Rozdział IV. Styl wiarygodny (Περι αξιοπιστας) [§ 89-108]	230
Rozdział V. Styl gwałtowny (Περι οφοδρότητος) [§ 109-118]	236
Rozdział VI. Styl emfatyczny (Περι έμφάσηως) [§ 119-123]	239
Rozdział VII. Styl doskonały (Περι δεινοτητος) [§ 124-128]	241
Rozdział VIII. Elegancja (Περι έπιμελειας) [§ 129-131]	243
Rozdział IX. Styl słodki (Περι γλυκύτητος) [§ 132]	244
Rozdział X. Styl jasny i czysty (Περι σαφηνηιας και καθαρότητος) [§ 133-135]	245
Rozdział XI. Zwięzłość i zwartość stylu (Περι βραχύτητος και συντομιάς) [§ 136-137]	246
Rozdział XII. Styl powściągliwy (Περι κολάσεως λόγου) [§ 138-140] ..	246
(Dodatek do traktatu [Arystydesa] <i>O stylu mowy politycznej</i>) [§ 138-186].	247
[ELIUSZ ARYSTYDES], <i>Sztuka retoryczna II. O stylu prostym</i>	263
WSTĘP	265
1. Domniemany autor traktatu	265
2. Charakterystyka traktatu i jego wkład w rozwój doktryny „idei styl- istycznych”	266
3. Kompozycja i problematyka traktatu	269
<i>Sztuka retoryczna II. O stylu prostym</i> [PRZEKŁAD]	277
Wstęp. Styl prosty a styl polityczny [§ 1]	277
Różnice między stylem prostym i politycznym. Uwagi ogólne na temat ich składników i ich użycia [§ 2-8]	278
Myśli stylu prostego, ich zróżnicowanie i funkcjonowanie [§ 9-14]	280
Figury, słowa i rytmy odpowiednie dla tych myśli [§ 15-23]	283
Mowa prosta różni się od politycznej, nawet gdy jest jej bardzo bliska [§ 24-27]	288
Kategorie stylu prostego. Styl etyczny [§ 28-52]	290
Styl poważny [§ 53-58]	301
Obfitość [§ 59-63]	303
Słodycz [§ 64-68]	306
Piękno [§ 69-71]	308
Wiarygodność [§ 72-76]	309
Mowa prosta i zadania mówcy. Układ (kompozycja) mowy [§ 77]	310
Wysłowienie [§ 78]	311
Przykłady [§ 79-80]	312
Argumentacja [§ 81-83]	313

Początki dzieł [§ 84-89]	313
Główne formanty stylu: wdrożenie myśli [§ 90-93]	316
Główne formanty stylu: wysłowienie [§ 94-118].....	318
Opowiadanie i prezentacja legend [§ 119-134].....	326
Elegancja [§ 135-140]	332
Podsumowanie [§ 141].....	335
ANONIM DE SEGUIER (ANONYMUS SEGUERIANUS),	
<i>Sztuka mowy politycznej</i>	339
WSTĘP	339
1. Historia zachowanego tekstu	339
2. Przedmiot i plan traktatu	341
3. Neokles	343
4. Aleksander	347
5. Harpokration	353
6. Apollodor i Teodor oraz ich uczniowie	357
7. Zenon z Aten	361
8. Kornutus	361
9. Koncepcja praktycznej retoryki w podręczniku Anonima de Séguier	363
A. Wstęp	363
B. Opowiadanie	365
C. Argumentacja	367
D. Epilog mowy	369
E. Wysłowienie	371
<i>Sztuka mowy politycznej [PRZEKŁAD]</i>	373
Rozdział I. Wstępy (Περι προοιμιών) [§ 1-39]	373
Rozdział II. Opowiadania (Περι διήγήσεων) [§ 40-142].....	383
Rozdział III. Argumentacja (uwierzytelnienie) (Περι μίστεων) [§ 143-197]	403
Rozdział IV. Epilogi (Περι ἐπιλόγων) [§ 198-239].....	418
Rozdział V. Wysłowienie (Φράσις) [§ 240-253].....	427
Aneks dołączony do tekstu: Anonim de Séguier, <i>Art du discours politique</i> .	
Texte établi et traduit par Michel Patillon, Paris 2005, s. 50-61	432
WALERIUSZ APSINES (VALERIUS APSINES), <i>Sztuka retoryczna</i> 447	
WSTĘP	449
1. Apsines i jego retoryczne dzieła.....	449
2. Sztuka retoryczna	455

	3.
A. Kompozycja i charakter traktatu	455
B. Problematyka retoryczna traktatu	459
3. Sztuka retoryczna	462
A. Wstęp (προοίμια [<i>prooimia</i>].....)	462
B. Przedekspozycja (προκατάστασις [<i>prokatastasis</i>].....)	462
C. Opowiadanie (δίηγησις [<i>diegesis</i>], <i>narratio</i>).....	466
D. Zarzuty i ich odpiernanie (ἀντιθέσεις καὶ λύσις [<i>antitheseis kai lysis</i>])	468
E. Odparcie zarzutu (λύσις [<i>lysis</i>], <i>refutatio</i>).....	469
F. Przykład (παράδειγμα [<i>paradeigma</i>].....)	471
G. Podważanie przykładów (λύσις παραδειγμάτων [<i>lysis paradeigmatón</i>])	473
H. Entymemat (το ἐνθύμημα [<i>to entymema</i>].....)	475
I. Uzasadnienie na podstawie punktów głównych (ἡ τῶν κεφαλαίων κατασκευή [<i>he ton kephalaión kataskeue</i>].....)	477
J. Epilog (ἐπιλογος [<i>epilogos</i>].....)	479
- <i>Teoria rekapitulacji</i> (10.2-14).....	480
- <i>Wykładnia budzenia litości</i> (10.15-47).....	482
4. Problemy wyobrażone (figuratywne) (Περὶ τῶν ἐσχηματισμένων προβλημάτων)	483
<i>Sztuka retoryczna [PRZEKŁAD]</i>	489
1. Wstęp (Περὶ προοιμίων) [1.1-100 [217-242]]	489
2. Przedekspozycja, czyli wstępne przedstawienie sprawy (Περὶ προκαταστάσεως) [2.1-20 [243-249]].....	512
3. Opowiadanie (Περὶ διηγήσεως) [3.1-31 [250-260]]	518
Definicja opowiadania. Jego modele. Ogólna charakterystyka	518
Rodzaje opowiadania i okoliczności ich użycia	519
Główne rodzaje opowiadania.....	525
4. O zarzutach i ich odpiernaniu (Περὶ ἀτιθέσεων καὶ λύσεων) [4.1-17 [261-268]]	528
Rodzaje zarzutów i sposoby ich przedstawiania.....	528
Stawianie zarzutów.....	529
Okoliczności użycia różnych sposobów stawiania zarzutów	530
5. Podważenie zarzutu (Περὶ λύσεως) [5.1-26 [269-279]].....	534
Zaprzeczenie.....	534
Zabieg taktyczny	535
Uwagi o toposach podważania i ich użyciu.....	541
Rozmieszczanie i wprowadzanie podważań.....	542

6. Przykład (Περι παραδείγματος) [6.1-15 [280-283]]	544
Tworzywo przykładów	544
Rozmieszczenie i topoty przykładów	546
Zachowanie ostrożności w posługiwaniu się przykładami	548
7. Podważanie przykładów (Περι λύσεων παραδειγμάτων) [7.1-5 [284-285]]	549
8. Entymematy (Περι ένθυμημάτων) [8.1-24 [286-291]]	551
9. Uzasadnienie na podstawie punktów głównych (Περι τής τών κεφαλαίων κατασκευής) [9.1-21 [292-296]]	556
Główne punkty docelowe	557
- To, co legalne (zgodne z prawem) (Περι νομιμου)	557
- Topos słuszności (Περι δικαιου)	559
- Pożytek (Περι συμφέροντος)	560
- Możliwość (Περι δυνατού)	560
- Rzecz uznana (Περι ένδόξου)	561
- Argumenty nie należące do sztuki (Άτεχνοι πιστεις)	561
- Możliwość (Περι δυνατού)	561
10. Epilog (Περι επίλογου) [10.1-58 [297-329]]	561
- Litość (Περι έλέου)	569
- Pathos (Περι πάθους)	586
WALERIUSZ APSINES (VALERIUS APSINES), <i>Problemy figuratywne (czyli wyobrażone)</i>	591
<i>Problemy figuratywne (czyli wyobrażone)</i> [PRZEKŁAD]	593
Wykład pierwszy: Trzy rodzaje problemów figuratywnych [§ 1-4. [330-331]]	593
Wykład drugi: Rodzaje problemów figuratywnych i ich stosowanie [§ 5-25 [332-337]]	594
Inne sposoby funkcjonowania problemów figuratywnych [§ 26-29. [338-339]]	600
BIBLIOGRAFIA	603
1. Autorzy starożytni	603
2. Przekłady na języki nowożytne	605
3. Opracowania nowożytne	606